

Tillstånd

Svenska kraftnät
registrator@svk.se

2025-01-30

Nätkoncession för linje

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) beslutar följande.

- 1 Svenska kraftnät (202100-4284) meddelas nätkoncession för linje för en 420 kV (konstruktionsspänning) luftledning från Plenninge till Odensala, i den sträckning som framgår av bifogad karta, bilaga 1. Nätkoncessionen gäller tills vidare. Ledningen får anläggningsnummer 11628, blå linje i bifogad karta.
- 2 Svenska kraftnät (202100-4284) meddelas nätkoncession för linje för en 420 kV (konstruktionsspänning) luftledning från Plenninge till Odensala, i den sträckning som framgår av bifogad karta, bilaga 1. Nätkoncessionen gäller tills vidare. Ledningen får anläggningsnummer 11629, röd linje i bifogad karta.
- 3 Sökanden ska anmäla till Ei när ledningarna under punkt 1 och 2 har tagits i drift.
- 4 Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller de krav som framgår av 6 kap. miljöbalken.

Nätkoncessionerna förenas med följande villkor.

- 1 Verksamheten ska utöver vad som anges i detta beslut bedrivas i huvudsak i enlighet med vad Sökanden har angett i ansökan med bilagor och i övrigt åtagit sig i ärendet.
- 2 Sökanden är oförhindrad att i framtiden använda andra metoder vid reparation och underhåll än vad som följer av villkor 1 ovan, så länge metoderna inte medför större negativ påverkan på människors hälsa eller miljön.

2023-104046-0066

1. Ansökan

Sökanden har ansökt om nätkoncession för linje för två 420 kV luftledningar från planerad station Plenninge i Uppsala kommun, Uppsala län och station Odensala i Sigtuna kommun, Stockholms län. Sökanden har begärt att nätkoncessionen ska gälla tills vidare.

Av ansökan framgår att ledningen är en del av det så kallade Uppsalapaketet som ingår i Svenska kraftnäts investeringsprojekt NordSyd. I Uppsalapaketet ingår aktuella ledningar från Plenninge till Odensala men även sträckorna Mehedeby-Jälla, Jälla- Plenninge och Bredåker- Jälla. Dessa sträckor hanteras i separata ärenden 2023-103889, 2023-104045 och 2023-104047. Syftet med projektet NordSyd är att ersätta de delar av transmissionsnätet som närmar sig slutet av sin livslängd. Den i ärendet aktuella ledningarna är därför en viktig del i energiomställningen och en förutsättning för ökad överföringskapacitet i Sverige.

Ledningarna, som planeras bli cirka 21 km långa, ska konstrueras för 420 kV med en nominell spänning om 400 kV. Genom landskapet sträcker sig idag en 220 kV-luftledning i portalstolpar som kommer att rivs och ersättas med de planerade sambyggda, lågbyggda ledningarna i en ny sträckning. Den befintliga 220 kV ledningen omfattas av nätkoncession för linje med anläggningsnummer 8100BX. Frågan om återkallelse av det tillståndet och fastställelse av återställningsåtgärder handläggs i ärende med ärendenummer 2023-103913.

Svenska kraftnät har till sin ansökan bifogat bland annat miljökonsekvensbeskrivning, samrådsredogörelse, naturvärdesinventering och artskyddsutredning. Svenska kraftnät har bedömt att projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Av ansökan framgår att Svenska kraftnät har genomfört en myndighetsdialog i maj år 2021 och ett avgränsningssamråd i maj 2022. Även tre informationsmöten har hållits mellan september 2022 och april 2023.

2. Bestämmelser som ligger till grund för Ei:s beslut

De bestämmelser som ligger till grund för det här beslutet redovisas i bilaga 2.

3. Ei:s motivering till beslutet

Ei bedömer att Sökandens ansökan om nätkoncession för linje för två 420 kV ledningar mellan station Plenninge i Uppsala kommun, Uppsala län och station Odensala i Sigtuna kommun, Stockholms län är förenlig med relevanta bestämmelser i ellagen och miljöbalken. Ansökan ska därför godkännas.

Sökanden har även begärt att nätkoncessionen ska gälla tills vidare. Det har inte framkommit några skäl att tidsbegränsa nätkoncessionen. Sökandens begäran om koncessionstid har därför beviljats.

En ansökan om nätkoncession ska prövas enligt miljöbalkens bestämmelser om miljöhänsyn och hushållning med mark- och vattenområden samt om miljö kvalitetsnormer. Ansökan ska också tas fram på korrekt sätt och verksamheten ska beskrivas i en godkänd miljökonsekvensbeskrivning. Det är sökanden som ska visa att kraven på verksamheten är uppfyllda och att ansökan tagits fram på rätt sätt. Bestämmelserna finns i miljöbalken och finns bifogade i bilagan till detta beslut.

Av de berörda kommunernas yttranden som inkommit i ärendet framgår det att ledningarna är förenliga med detaljplaner. Det har inte heller framkommit några uppgifter under handläggningen av ärendet som talar för att ledningarna skulle strida mot någon områdesbestämmelse.

Samråd har skett med den krets som blir berörda av de aktuella ledningarna. Ei bedömer att Svenska kraftnät har påbörjat avgränsningssamrådet i god tid och att det har givits utrymme för ett meningsfullt samråd innan utformningen av miljökonsekvensbeskrivningen och den slutliga tillståndsansökan. Ei anser att miljökonsekvensbeskrivningen innehåller de uppgifter som krävs för att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter som ledningarna kan antas medföra på människors hälsa och miljön. Ei bedömer därför att samråd har genomförts i tillräcklig omfattning och att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och har legat till grund för Ei:s prövning av ansökan.

3.1 Ledningarnas påverkan på miljö och omgivning

En ny kraftledning innebär alltid att viss mark tas i anspråk för ledningen. Verksamheten måste därför planeras och genomföras på ett sätt så att miljöpåverkan blir så liten som möjligt. För att påverkan från verksamheten ska kunna godtas krävs att Svenska kraftnät har skaffat sig tillräcklig kunskap samt

vidtar de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som krävs. Kravet gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Ei bedömer att dessa krav är uppfyllda.

Nedan följer en sammanfattning av de intresseområden som Ei har bedömt vara relevanta för bedömningen av ansökan.

3.1.1 Ledningens utförande och val av sträckning

Ansökan

Svenska kraftnät har utrett ett antal alternativa sträckningar för aktuell ledning. Aktuell sträckning har valts utifrån att den uppfyller syftet med förbindelsen och kan etableras med luftledning för att säkra elkvalitet, tillgänglighet och leveranssäkerhet. De sträckningsjusteringar som har genomförts medför att bland annat intrånget på jord- och skogsmark, utpekade naturvärden och påverkan på landskapsbild kan minimeras. Enligt Svenska kraftnät kan ledningen etableras utan påverkan på försvarsintressen, riksintresse för väg och järnväg samt med begränsad påverkan på berörda intresseområden och naturresurser i jämförelse med andra lokaliseringalternativ. Ledningen följer till stora delar befintlig ledningsgata och E4:an vilket minimerar behovet av nytt markintrång och nya barriäreffekter i opåverkade natur- och kulturmiljöer.

Vidare har Svenska kraftnät uppgett att alternativ till ledningens tekniska utformning har utretts och att luftledning är det mest lämpliga alternativet ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv. Kostnaderna för markkabel är väsentligt högre än kostnaderna för luftledning. Markkabel används av Svenska kraftnät enbart där det är fysiskt eller juridiskt omöjligt att anlägga en luftledning. Detta med anledning av att markkabel ger bland annat sämre stabilitet, flexibilitet och elkvalitet.

Yttranden och bemötande

Flera fastighetsägare har motsatt sig ledningen. Fastighetsägare har haft synpunkter på teknikvalet och föredrar markkabel.

Svenska kraftnät har bemött dessa synpunkter med att markkabel inte har utretts för den aktuella sträckningen. Detta beror enligt Svenska kraftnät på att det finns framkomlighet för luftledning, samt att de miljöeffekter som kan uppstå efter genomförda skyddsåtgärder inte bedöms påverka människors hälsa och miljön i någon betydande omfattning. Vid val av teknik anser Svenska kraftnät att trygg

och säker elförsörjning måste vara den primära utgångspunkten, och att luftledning därför är det bästa alternativet.

Ei:s bedömning

Ei behöver ta ställning till om ledningens lokalisering är lämplig. Miljöbalkens lokaliseringsprincip kräver att verksamheten placeras där den kan bedrivas med minsta möjliga påverkan och olägenhet för miljön och människors hälsa. Även teknisk utformning ska väljas för att minimera sådan påverkan.

Av alternativredovisningen framgår att den valda sträckningen medför minst påverkan på enskilda intressen och miljön. Ei bedömer att de olägenheter som uppstår inte avviker på ett avgörande sätt från vad som normalt förekommer vid byggande av luftledningar för starkström i liknande områden. Ei anser att Svenska kraftnät har vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa en lämplig lokalisering. Därmed bedömer Ei att den föreslagna sträckningen är väl avvägd och lämplig med hänsyn till människors hälsa och miljön.

3.1.2 Landskapsbild

Ansökan

Av ansökan framgår det att den planerade sträckningen passerar ett flackt slättlandskap dominerat av jordbruksmark och mindre skogsområden. Området präglas av spridd bebyggelse och vidsträckta vyer som delvis påverkas av befintlig infrastruktur.

Ledningarna sträcker sig längs E4:an genom ett öppet och homogent landskap. Den planerade ledningarna kommer att ha en bredare och tätare stolpplacering jämfört med befintlig ledning. Svenska kraftnät menar att ledningarna medföra en måttlig påverkan på landskapsbilden, särskilt där nya ledningar blir dominerande. I områden som Danmark, Linnés Hammarby och vid sjön Valloxen anses påverkan vara måttlig. Svenska kraftnät framför att påverkan är mindre märkbar i tätortsnära miljöer där befintlig infrastruktur redan är påtaglig.

I mer småskalig landskapskaraktär med jordbruksmark och inslag av skog och gårdar anses de nya ledningarna ge ett tydligare visuellt intryck. Under byggfasen kan tillfälliga störningar uppkomma, särskilt för närboende. Eftersom utbyggnaden ersätter en befintlig ledning menar Svenska kraftnät att den sammantagna påverkan på landskapsbilden blir måttlig.

Ei:s bedömning

Ei bedömer att ledningarna får en påverkan på landskapsbilden eftersom de mestadels går igenom ett öppet jordbrukslandskap och kommer således att bli mer synliga i landskapet. Ledningarna går dock mestadels i samma sträckning som redan befintlig ledning vilket innebär att området redan idag är påverkat av en luftledning. Den befintliga 220 kV luftledningen kommer att ersättas av aktuella ledningar vilket innebär ett mindre intrång i landskapsbilden än om aktuella ledningar tog helt ny mark i anspråk. Ledningarna berör inte något område med landskapsbildskydd. Ei bedömer därmed att ledningen inte kan anses påverka områdets visuella karaktär på ett sådant sätt att nätkoncession inte kan beviljas.

3.1.3 Magnetfält och människors hälsa***Ansökan***

Enligt ansökan har magnetfältet från de ledningarna beräknats underskrida 0,4 mikrotlesla på ett avstånd av cirka 85 meter vid dubbla portalstolpar och cirka 65 meter vid sambyggda, lågbyggda portalstolpar. För de aktuella ledningarna ska fasföljden vara halvt speglad vilket innebär att magnetfälten från de två ledningarna motverkar varandra. Efter vidtagna skyddsåtgärder beräknas inga bostäder, för- eller grundskolor få ett magnetfält över 0,4 mikrotlesla.

Ei:s bedömning

Ei bedömer att Svenska kraftnät har redogjort för de elektromagnetiska fält som kan förväntas uppkomma till följd av ledningarna. Avståndet till bostadshus varierar, och de förväntade magnetfältsvärdena beror på ledningarnas utformning på olika platser. Svenska kraftnät har även åtagit sig att bygga ledningarna med halvt speglad fasföljd för att reducera magnetfältet vid bostäder.

På ingen plats där det finns bostadshus eller människor stadigvarande vistas förväntas magnetfältsvärdena överstiga 0,4 mikrotlesla. Ei bedömer därför att ledningarna inte kommer medföra sådana förhöjda magnetfält att de utgör ett hinder mot tillstånd.

3.1.4 Jordbruk och skogsbruk***Ansökan***

Sträckningen följer befintlig ledningsgata och innebär endast mindre markintrång för breddning eller ny ledningsgata. I områden där befintlig ledning rivs, som vid Danmark, kan markanvändningen återgå till markägarna. Intrånget i

jordbruksmark begränsas till området nära stolparna, vilket medger fortsatt jordbruksverksamhet.

I skogsområden krävs viss avverkning och markåtkomst för att etablera den nya ledningsgatan. Skogsmarkens bonitet varierar, från måttligt högt till lågt-måttligt. Jordbruksmark mellan Plenninge och Mora Stenar bedöms ha lågt till måttligt värde.

Byggfasen medför tillfälliga störningar som påverkar markområdena genom avverkning och schaktarbeten. Svenska Kraftnät strävar efter att minimera påverkan genom samverkan med lantbrukare och användning av befintliga vägar. Tillfälliga skador på mark åtgärdas eller ersätts.

Ei:s bedömning

Ei konstaterar att ledningarna innebär ett intrång i jordbruket genom att produktiv mark tas ur bruk och att stolparna kan utgöra hinder för odling. Dock bedöms påverkan på jordbruket som begränsad, då jordbruksverksamhet fortfarande kan bedrivas omkring stolparna och under ledningarna. De hänsynsätgärder som Svenska kraftnät har åtagit sig bedöms vara tillräckliga för att hantera påverkan på jordbruksmarken.

När det gäller skogsbruk bedöms påverkan som begränsad, då ledningarna huvudsakligen placeras på jordbruksmark. För den del av sträckan som går genom skog, medför utbyggnaden av ledningarna avverkning av träd och intrång i produktiv skogsmark. De åtgärder som planeras för att minimera påverkan på skogsmarken bedöms vara tillräckliga. Sammantaget bedöms utbyggnaden inte försvåra ett rationellt skogsbruk. Därmed bedöms inte påverkan på skogsbruk eller jordbruk utgöra hinder för att bevilja nätkoncession för linjen.

3.1.5 Naturmiljö

Ansökan

Sökanden har genomfört en naturvärdesinventering och identifierat 13 naturvärdesobjekt som bedöms kunna påverkas. Av dessa har tre objekt bedömts ha högt naturvärde. Bland de mest värdefulla objekten finns en igenväxande skogsdominerad betesmark och en betesmark, som båda bedöms ha högt naturvärde. Den skogsdominerade betesmarken innehåller flera rödlistade vedsvampar och höga naturvärden knutna till död ved, medan betesmarken har en rik flora av indikatorarter för ängs- och betesmarker samt enstaka hotade vedsvampar.

Vidare bedöms Sävjaån, som ligger söder om Danmark och är ett Natura 2000-område, ha ett påtagligt naturvärde. Området är också viktigt för flera arter enligt art- och habitatdirektivet. Ledningarna kommer att korsa Sävjaån på en sträcka av cirka 40 meter. Inga åtgärder kommer att utföras i åfåran, och med skydds- och hänsynsåtgärder menar Svenska kraftnät att påverkan på miljön blir liten.

Längs utbyggnadssträckan har stora delar redan påverkats av befintliga ledningsgator, vilket begränsar intrång i orörd natur.

I övrigt passerar ledningarna genom områden med låg till måttligt naturvärde, såsom åkerholmar och sumpskogar, samt genom områden som är utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram. De flesta av dessa objekt bedöms ha ett litet värde, men kommer ändå att beaktas i samband med skyddsåtgärder. Dessutom passerar ledningarna genom biotopskyddsobjekt, inklusive småvatten och åkerholmar, som har stor betydelse för den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet.

Svenska kraftnät anger att naturmiljöns värden längs utbyggnadssträckan är måttliga, med lokalt höga naturvärden knutna till Natura 2000-området och naturreservat. Under byggfasen uppges påverkan bli liten, förutsatt att skyddsåtgärder vidtas, och återhämtning av området väntas ske relativt snabbt. Under driftfasen förväntas påverkan vara liten, eftersom intrång i värdefulla naturmiljöer minimeras och det inte bedöms finnas några permanenta intrång som påverkar områden med högt naturvärde.

Yttranden och bemötande

Länsstyrelsen anger i sitt remissyttrande att för att planerad ledning ska vara förenligt med det generella biotopskyddets syfte anser länsstyrelsen att biotopskyddsobjekt i första hand ska bevaras och skyddas, och i andra hand flyttas eller ersättas med motsvarande livsmiljö i närområdet. Om hela eller delar av biotopskyddsobjekt exploateras anser länsstyrelsen att kompensationsåtgärder ska vidtas. Länsstyrelsen anser att Svenska kraftnät ska redovisa en beskrivning av detta tillvägagångssätt för respektive typ av biotopskyddsobjekt.

Svenska kraftnät har i sitt bemötande angett att det inom sträckan Plenninge-Odensala identifierats generella biotopskydd i form av åkerdiken, åkerholmar och en damm. Svenska kraftnät har och kommer i val av stolplacering samt för arbetsytor och vägar i första hand att undvika lokalisering och påverkan på generella biotopskydd. För att skydda biotopskyddsområden som är belägna inom eller i nära anslutning till anläggningsarbete från påkörningsskador föreslås att

dessa områden ska markeras ut genom snittsling eller skyddas med byggstängsel. Vid rivningen av befintliga ledningar kommer generella biotopskydd hanteras som tidigare och dispens kommer sökas vid en eventuell påverkan.

Svenska kraftnät har vid framtagandet av sträckningen identifierat och tagit hänsyn till de värden som finns längs koncessionslinjerna. De hänsyns- och skyddsåtgärder som Svenska kraftnät har åtagit sig i ansökan kommer även att gälla för områden med generell biotopskydd.

Ei:s bedömning

Ei konstaterar att ledningsprojektet medför viss påverkan på naturmiljön, främst kopplat till bygg- och anläggningsarbeten. Den planerade sträckningen bedöms dock inte påverka naturreservat, Natura 2000-områden eller annan värdefull naturmiljö i sådan omfattning att det skulle utgöra hinder för att tillstånd. Svenska kraftnät har, enligt Ei:s bedömning, redogjort för sträckningens påverkan på naturmiljön tillräckligt och har valt sträckning med hänsyn till naturmiljön. Ei anser att de hänsynsåtgärder som Svenska kraftnät har åtagit sig avseende naturmiljön är tillräckliga. De hänsyns- och skyddsåtgärder som Svenska kraftnät har åtagit sig i ansökan gällande områden med generell biotopskydd, bedöms vara tillräckliga åtgärder för att säkerställa biotopskyddets syfte. Ei bedömer att påverkan på naturmiljön inte är av sådan grad att det finns hinder för att bevilja nätkoncessionen.

3.1.6 Skyddade arter

Av naturvärdesinventeringen och miljökonsekvensbeskrivningen framgår det att Svenska kraftnät har genomfört uttag och analyser av fridlysta och rödlistade arter inom området. Artskyddsutredningen innehåller en redovisning av skyddade arter, bedömningar av påverkan samt föreslagna skyddsåtgärder.

Två fridlysta kräldjurs- och groddjursarter, kopparödla och vanlig padda, har observerats inom området. Dessa arter påverkas främst av förändringar i fortplantnings- eller övervintringsmiljöer, men skydds- och hänsynsåtgärder kommer att implementeras.

Växter

Ansökan

Inom sträckningen finns nio rödlistade arter, inklusive två fridlysta växtarter: knärot och backsippa. Knärot, som även är rödlistad, växer i Moralundsskiftets

naturreservat. Grön sköldmossa finns inom sträckningen öster om Alsike, men är inte rödlistad.

Yttranden och bemötande

Länsstyrelsen framhåller att påverkan på bevarandestatusen för knärot, grön sköldmossa och backsippa behöver utredas vidare under detaljprojekteringen. Detta inkluderar bedömningar av hur skogsavverkning, vägar, stolpplaceringar och etableringsytor kan påverka dessa arter. Vid behov kan dispensprövning komma att krävas. Länsstyrelsen rekommenderar att närliggande växtlokaler med backsippa märks ut i fält innan arbetet påbörjas.

Svenska kraftnät har specifikt undersökt förekomsten av backsippa där inga aktuella fynd gjordes. Förutsättningarna inom objektet bedöms idag vara något försämrade, men backsippan gynnas generellt i en röjd ledningsgata. Svenska kraftnät accepterar att föreslagna skyddsåtgärder, såsom hänsyn till växtlokaler och markering i fält, inkluderas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Vidare ska Svenska kraftnät under detaljprojekteringen att föra en dialog med Länsstyrelsen kring aktuella arter och, vid behov, söka dispenser för skyddade arter. I första hand ska skyddsåtgärder vidtas för att minimera påverkan.

Länsstyrelsen lyfter även fram behovet av att hantera invasiva främmande arter. Svenska kraftnät accepterar att detta tas med i miljökonsekvensbeskrivningen och att en miljö- och åtgärdsplan ska innehålla åtgärder för att undvika spridning av sådana arter.

Fåglar

Ansökan

Vid fågelinventeringar under 2022 och 2023 har totalt 53 fågelarter identifierats, varav 13 är särskilt skyddsvärda genom rödlistning eller upptagande i EU:s fågeldirektiv.

Yttranden och bemötande

Länsstyrelsen anser att hålträd och naturvärdesträd bör bevaras eller kapas till lägre höjd i stället för att avverkas, när så är möjligt. Svenska kraftnät har bemött detta med att det inte kan tillämpas generellt utan att hänsyn måste tas till varje träd och dess förutsättningar, särskilt gällande elsäkerhet och underhållsintervallen. För döda hålträd och låga krattekar bedöms det vara möjligt att de kan lämnas kvar eller toppkas, förutsatt att de inte hindrar drift och

underhåll. Att lämna högstubbar i kantträdsområden accepteras som en skyddsåtgärd.

Länsstyrelsen anser att avverkning bör undvikas under perioden 1 mars–15 juni för att skydda häckande fåglar. Om avverkning ändå behöver ske under denna period ska kontroll och anpassningar göras för att säkerställa att pågående häckningar inte avbryts. Svenska kraftnät accepterar dessa skyddsåtgärder och föreslår att kontroll utförs i biotoper för häckande rovfågel och spillkråka samt att hänsyn tas till markhäckande fåglar under byggfasen. Vid aktiva häckningar ska lämplig hänsyn tas för att undvika störning och förstörelse av bon.

Vid sjön Valloxen, där skyddsvärda fågelarter förekommer, ska bullrande arbeten mellan 1 februari–31 augusti anpassas för att minska störningar. Flyghindermarkeringar i form av klot kommer att installeras på ledningarna över Valloxen för att minska kollisionsrisken för förbiflygande fåglar. Svenska kraftnät bedömer dock att ytterligare fågelavvisare inte är nödvändiga då området inte är en utpekad häcknings- eller rastplats och kloten anses tillräckliga.

Ei:s bedömning

Ei konstaterar att ledningen påverkar skyddade arter. Ei anser dock att Svenska kraftnät i tillräcklig omfattning har redogjort för vilka arter som finns i området och vilka skyddsåtgärder som planeras för att minimera påverkan på dessa arter. Ei bedömer att de skyddsåtgärder som Svenska kraftnät har åtagit sig är tillräckliga. Mot den bakgrunden gör Ei bedömningen att ledningens påverkan på arterna inte är av sådan omfattning att det innebär hinder mot tillstånd.

3.1.7 Kulturmiljö

Ansökan

Ledningarna passerar genom riksintressena för kulturmiljövård Långhundraleden, Landskapet kring Valloxen och Säbysjön samt berör siktlinjerna in mot Uppsala stad. Området runt sträckning är fornlämningsstätt med flera registrerade fornlämningar. Kulturmiljön längs sträckning bedöms därav ha ett mycket högt värde. Konsekvenserna med vidtagna hänsyns- och skyddsåtgärder kommer enligt Svenska kraftnät sammantaget bli stora för kulturmiljön.

Under byggfasen kan lokal påverkan ske på miljöer med kulturhistoriska värden. Även störningar på landskapsbilden med kulturhistoriska värden kan uppstå under byggfasen genom tillfälliga störningar vid rivning och etablering av ledningen. Detta kan medföra negativa effekter på den visuella upplevelsen av

kulturlandskapet. Generellt har den slutgiltiga stolpplaceringen och anläggande av körvägar, dragning av jordlina och uppställningsplatser betydelse för i vilken omfattning kulturmiljön påverkas.

Sammantaget bedöms påverkan under byggfasen som liten till måttligt negativ eftersom det finns goda förutsättningar att utföra utbyggnaden utan att kulturhistoriska värden skadas. Konsekvenserna blir därav måttliga.

Sträckningen är lokaliserad i såväl öppna odlingslandskap som skogsmarker och följer i huvudsak parallellt med E4:an och befintliga ledningsgator. En stor del av sträckningen är lokaliserat inom riksintresse för kulturmiljövården med mycket högt värde. Sammantaget menar Svenska kraftnät att påverkan blir måttlig med ett nytt visuellt inslag i de riksintressanta kulturmiljöerna.

Ei:s bedömning

Utredningen visar att det finns kulturmiljöintressen i anslutning till, och i närheten av ledningen. Ei bedömer att de hänsynsåtgärder som Svenska kraftnät har åtagit sig är tillräckliga och att ledningens negativa påverkan på kulturmiljövården blir begränsad och inte medför att hinder mot att bevilja nätkoncession föreligger.

3.1.8 Miljökvalitetsnormer

Ansökan

I ansökan beskrivs påverkan på mark och vatten i samband med det föreslagna utbyggnadsprojektet. Det framgår att projektet passerar två vattendrag och en sjö med miljökvalitetsnormer. Dessa vattenförekomster är påverkade av höga halter av föroreningar samt problem med övergödning och ekologisk status, särskilt i Valloxen.

Projektet berör också grundvattenförekomsten Sävjaån-Samnan, en viktig resurs för grundvattenuttag, samt Uppsala- och Vattholmaåsarna, som förser Uppsala med dricksvatten. Det anges att markanvändning inom dessa områden inte får påverka grundvattnets kvalitet negativt.

Under byggfasen genomförs markmiljöundersökningar och skyddsåtgärder för att undvika spridning av föroreningar. Stolpplacering och byggvägar anpassas för att minimera påverkan på vattendrag och hydrologi. Förorenade massor hanteras korrekt, och risken för påverkan på mark och vatten menar Svenska kraftnät blir obetydlig.

I driftfasen används endast betong- och stålfundament, vilket eliminerar risken för påverkan på grundvattenbalansen och vattenkvaliteten. Projektet riskerar enligt Svenska kraftnät inte att försämra miljökvalitetsnormer eller påverka biologiska och fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer.

Svenska kraftnät anger att påverkan på vatten blir obetydlig under både bygg- och driftfasen, med lämpliga skyddsåtgärder vidtagna för att minimera risken för förorenings spridning.

Ei:s bedömning

Ei konstaterar att en påverkan på det berörda vattenskyddsområdet kommer att ske på grund av att områdena inte går att undvika helt. Ei bedömer dock att Svenska kraftnät har beskrivit den påverkan som ledningen kommer att få på berörda vattenskyddsområden på ett tillräckligt sätt. Ei bedömer även att de hänsynsåtgärder som Svenska kraftnät angett för att undvika negativ påverkan på vattenskyddsområdena är tillräckliga. Ei bedömer därför att påverkan på vattenskyddsområden inte är av sådan grad att det finns hinder för att bevilja nätkoncession.

3.1.9 Påverkan på övriga intressen

Ei har i sin bedömning även beaktat ledningarnas påverkan på totalförsvaret, infrastruktur, miljökvalitetsnormer och friluftsliv.

Vad gäller ovan berörda intresseområden har varken inkomna yttranden eller utredningen i övrigt gett indikationer på att ledningen kommer att medföra någon betydande negativ påverkan på dessa intressen med de skyddsåtgärder som Svenska kraftnät åtagit sig i ansökan. Ei bedömer därför att påverkan på dessa intresseområden inte är av sådan grad att det finns hinder för att bevilja nätkoncession.

3.2 Ledningarnas lämplighet

Ledningarna ska ansluta nya verksamheter till elnätet, utvidga Svenska kraftnäts stamnät och upprätthålla en leveranssäker strömförsörjning. Ei bedömer att ledningarna har ett godtagbart syfte och att nya ledningar behövs för att uppfylla syftet som är att ersätta de delar av transmissionsnätet samt säkerställa en ökad och pålitlig överföringskapacitet i Sverige. Ledningarna har också en utformning och funktion som är lämpliga för ändamålet och är även i övrigt lämpliga från allmän synpunkt. Svenska kraftnät har också angett vilka skyddsåtgärder de

planerar att använda för att minska risken för påverkan. Ei bedömer att de skyddsåtgärder som föreslagits är tillräckliga med avseende på dessa intressen.

Ei finner skäl att binda Svenska kraftnät till de åtaganden som affärsverket åtagit sig i sin ansökan med bilagor och under handläggningen av ärendet, genom ett så kallat allmänt villkor. Svenska kraftnät ska dock inte vara förhindrad att i framtiden använda metoder som har mindre påverkan på människors hälsa eller miljön.

3.3 Sökandens lämplighet

Svenska kraftnät är ett statligt affärsverk som enligt sin instruktion från regeringen bland annat ska bedriva stamnätsverksamhet. Svenska kraftnät är därför från allmän synpunkt lämpligt att utöva nätverksamhet. Svenska kraftnät är ett nätföretag som i samband med tidigare ansökningar och beslut har bedömts vara lämpligt att utöva nätverksamhet. Ei har inte funnit anledning att göra en annan bedömning av Svenska kraftnäts lämplighet i detta beslut.

Hur man överklagar

Information om hur man överklagar finns i bilaga 3.

Detta beslut har fattats av analytikern Axel Gunnarsson. Föredragande var juristen Mansoor Hoffiani.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Axel Gunnarsson

Mansoor Hoffiani

Beslutet publiceras i e-diariet som nås via Ei:s webbplats.

Bilagor

- 1 Karta över ledningarnas sträckning
- 2 Bestämmelser som ligger till grund för beslutet
- 3 Hur man överklagar beslutet (till regeringen)